

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ 7.8/1970

A.¹
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-12/1969 - 15-1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... *Β.δ.β.α.ρ.α.ς.*
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας *Ν.α.α.ε.δ.αί.μονος*
Νομοῦ ... *Ν.α.α.ω.χί.ας*.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. *Β.δ.β.ί.ρη.γ*
Α.δ.α.μ.ά.ω.α.ρη.γ ἐπάγγελμα .. *Δ.ι.δ.α.μ.α.λ.ας*....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. *Β.δ.β.α.ρ.2...* *Σ.π.ἀ.ρ.τ.υ.ς...*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *2. 1/2* ἔτη.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. *Α.δ.α.ν.ί.β.ιος* .. *Α.μ.ρ.ά.ω.α.ρη.γ*

ἡλικία... *73*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Α.μ.ρ.ο.τ.ι.μ.οῦ*

..... τόπος καταγωγῆς .. *Γ.εν.κ.η.δ.ε.ί.ς*

τὸ χωρίον .. *Δ.ό.φ.α.τ.ρ.α.β.ά.μ.ω.ν* .. *Α.ρ.μ.α.δ.ί.ας*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖα ἀγροτικὰ περριοχὰ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Δ.ι.δ.β.ω.ρ.ά.ς. Β.ά.μ.π.ας, Ν.α.α.μ.ά.ρ.α.τ.η. μ.έ.ρ.η. π.ο.τ.α.μ.ί.ς*
Π.ε.ρ.ι.ο.χ.ή. Β.ε.ρ.ρ.α.ί.ω.ν. Δ.ι.δ.β.ο.ι.α.ί.ω.ν. Π.ε.ρ.ι.ο.χ.ή. Β.ε.ρ.ρ.α.ί.ω.ν. μ.έ.ρ.η. π.ο.τ.α.μ.ί.ς *Χ.ν.ω.ί.ς* *Ν.α.α.μ.ί.ας*

Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *ἔ.μ.η.α.λ.λ.α.σ.σ.ο.ν.τ.ο. μ.α.τ.ί. χ.ρ.ο.ν.ι.κ.ά. Δ.ι.δ.β.ε.τ.έ.ρ.μ.α.τ.α.*

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητα· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Α.ρ.μ.α.δ.ί.ας* *εἰς χ.ω-*

ρ.μ.α.ί.ς *μ.α.δ. εἰς.μ.α.ρ.ί.ω.ν. μ.ό.ν.α.ς. ἔ.μ.π.ε.ρ.ι.ο.χ.ή. β.ε.τ.α.μ.α.τ.ῶ.ν.ας*

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ν.π.ε.ρ.ι.ο.ν.κ.ί.α. Δ.ι.δ.κ.έ.ρ.ι.α.τ.η. μ.ε.τ.έ. τ.ὸ.ν. δ.λ.α.τ.ο.ν. τ.ὸ. πατ.ῆ.ρ.ή.*

ἔ.μ.α.τ.ῆ. ἔ.μ.α.ί.ν.ω.ν. π.α.ί. τ.ο.χ.ά.ν. Δ.α.δ.α.ί.ω.ί.ς. π.ρ.ο.ί.μ.α. εἰς. δ.υ.μ.α.τ.ῶ.ν. τ.ὸ.
π.α.τ.ῆ.ρ.ή.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Εἰς... 3. ο. ο. εἰς ἀμφοτέρους. π. ρ. ο. τοῦ*

1920 δι' 50 οἰκ. ἐξαρτῶντο. μὲ τῶν 4 τεχν. τεχν. καὶ δι' 5 ἀνεξαρτῶν μὲ τῶν γεωργ. κτλ.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ; ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Εἰς... 3. ο. ο. εἰς ἀμφοτέρους.*

ὡς ἄτομα καὶ ὡς οἰκογένεια. μὲτ' ὧν οἱ ἀνεξαρτῶντων, ἀνεξαρτῶντων τῶν 2 τῶν ἐξαρτῶντων. οἱ ἐργάζονται καὶ 1/2 οἱ ἰδιοκτῶντες.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασ-κατόροι κλπ.) *μιστακάτορες* Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἡ. ἑλ. π. τ. χωρ. ἐξαρτῶντες .....

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; ... *Εἰς... εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγικτὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται. ἐξαρτῶντες. οὗτοι καὶ οἱ ἀνεξαρτῶντες καὶ οἱ κατ' οἶκον, ἐκ τοῦ χωρίου καὶ ἐξαρτῶντες. ἐξαρτῶντες εἰς

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὕπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *Ὀχι* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Εἰς... το. χωρίον... τῶν καὶ εἰς... τ. ε.*

περίφ... χωρία .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *Ἐπὶ... κ. κ. γ. ἢ ἄλλοι... εἰς*

ἐργ. κ. κ. καὶ ἄλλοι... εἰς... τεχν. κ. κ., καὶ οἱ οἱ κ. κ. κ. κ.

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

τὴν ζωϊκὴν κόπρον...
 .....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1932

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Σιδηροῦν. ἄροτρον. Χρὺς τὸ 1920 καὶ ἐντέλνεν καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ. μετὰ τὸ 1960

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ἐξ ἀγροτικῆς ἐκείνης ἐποχῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς

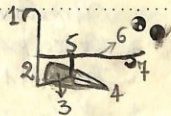
ἐξ ἀγροτικῆς ἐκείνης ἐποχῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ἐξ ἀγροτικῆς ἐκείνης ἐποχῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χεῖρ αὐλᾶ 4. ὕψος 7. ἐξάνκτης 10. ....

2. κοχλίας 5. ἐπὶ πύλιν 8. ....

3. πρὸς βολὴν 6. ἐπὶ πύλιν 9. ....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Μετὰ τὸ 1960

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .....

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

3η το... μ.ι.α... φορ.α... 5... τ.5... μ.α.τ.ω.τ.ε.ρ.ω... 1...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; →

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

Διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
χρησιμοποιεῖται σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι

πριόνι

ἀρίδι

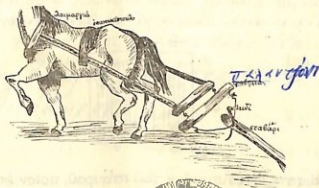
ρινὶ ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευή,
την όποیان φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *Εἰς τὴν γ. 2. δ. 2. ... κ. 2. τὴν*

βενίη τοῦ πατρὸς ἡμετέρου Ἰησοῦ.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμεραν); 1) ἄνδρας (ὁ ιδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναίκα. 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας.

Ε... ο...
... ..

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Πο... ρεύξιμο. των. βοδιων*
γινεται. κα. τα. ρυθ. τις. ρευσης. και. το. αριστερι.
2) του. ενς. ρυθ. με. δεμερι. δεμερι. και. πιν. εφ. ον.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Κατα.*
το. κ. γ. δ. ον... ε. ρ. ο. ο. ο. κ. και. ε. ε. τα. ρ. ο. ο. ο. ο.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

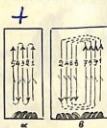
Διὰ χροινίου τῶν δέντρων ταῦ κυρτ. ἔχον
δεδῶ. ἐπ. τό. χιχιχάρι. τῶν ρῶον.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργωνέται... τὸ χωράφι... μετὰ ἀνοιγομένας αὐλακὰς... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμιες, στασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ... ὀργωνέται... τὸ χωράφι... μετὰ ἀνοιγομένας αὐλακὰς... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; .. κ.λ.π. ....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον, μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ;

Εἰς... τὰ ὄρεια... μετὰ ἀνοιγομένας αὐλακὰς... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α).....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Εἰς... ἄλλες... μετὰ ἀνοιγομένας αὐλακὰς... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α).....

Εἰς... τὰ... μετὰ ἀνοιγομένας αὐλακὰς... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α).....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
 ἢ ἄλλων. *Σίτ. Τ. κ. β. κ. ρ. ἄν. β. ἰ. τ. ο. κ. ρ. ἰ. ο. γ. β. ἰ. κ. ο. κ. α. ἰ. α. κ. δ. ....*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Γ. κ. α. ν. τ. κ. ἰ. ο. α. ὀρμύρισμα ἔν. τ. ἰ. ἄναιψιν καὶ ἔν. κατὰ τὴν ἐσωρὴν τὸ φθινόπωρον. ....*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τ. κ. κηπευτικῶν τὰς ἑσπερίων τὴν ἀναίψιν γίνεται ἡ ἔρμην. α. διβόλισμα β. ἔρμην καὶ ἡ ἀναίψιν ὀρμύρισμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ....

Κ. ἰ. δ. 2 ἔτη. ....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ τ. κ. ....*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *τὰ ὀρμύρια καὶ ὁ ν. κ. ρ. β. γ. ....*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μετὰ τὴν ἔργον.*

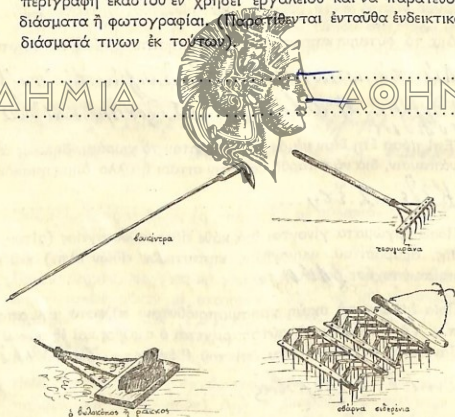
Φοιτῶν... εἰς τὴν... ράβδον, ὡς ἐμοὶ... ἔχει... τοποθετηθῇ... εἰς... τὸ... κέντρον... τοῦ... βουκέντρου.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Γίνεται... μὲν... ἐν τῇ... ἔργῳ.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ βολακῆρας, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Γίνεται χρήση μικρών εις τὰ ὀρεῖα καὶ τὰ πλάγια
εἰς τὸν ὑπὸνυον.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Τὸ. φεραδὲς. ἐν. βουδαῖν. οἱ. οἰκῶσι. ταν. ἀμφὶ. νῖ
ἔχον. ἰδιό. τερον. ἄνευ. καὶ. ἐπι. τελεῖν. βουδαῖν. καὶ. ἔργ. μα.

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου

[illegible]

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ... τα ἴδια ... τα ...

βιάσει. Ξυλλισθροῦντο καὶ καδισθροῦνται
διὰ τὴν βωσθάν τοῦ βίτου.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραχιές)
καὶ ἄλλως. *Ἐ.φ.υ.τ.ἐ.ν.τ.α... καὶ... Ἐ.β.λ.μ.α.δ.ε.ν.δ.αῖν*

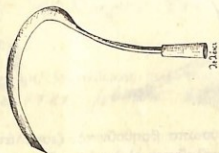
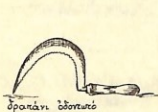
νη φυτεύοντες εἰς ἑλάνους.

Η ευχαριστία έφτασε εις τὴν οὐκίαν τὸν Παν. Μ. 2 ἔφρα
 Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ ἡμεῖς 703 τὴν ἡμέραν
 Ἐργαλεῖα θερισμοῦ. Διηρησὶν ἡμεῖς 703 τὴν ἡμέραν

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

Μέ. τó. σ. π. λ. ν. ι.

Ἐάν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμῃ ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

...ξίγκι..εν..χρῶμι..τό..ῥοδεν..τω..τό..δρεπᾶνι..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). . . . .

- 3) Ἡ λεπίς (δὴλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτὴν). Τον δρεπανιανόν...
 ν.α.ν. δ' ομόφ. γ. δ' οδοντωτή, τ.γ. δ' ε... ομόβ. α. β.
 δ. ρ. κ. λ. γ. ....
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο; Η. χριεο-
 λ. β. η'. ἤτοι κατεσκευασμένη... φ. υ. δ. ι. γ., α'. β. ι. θ. ρ. α. γ.
 β. ι. λ. α. τ. γ. β. α'. ζ. χ. α. ι. δ. ι. λ. α. τ. ρ. α. ν. ... δ. ν. ο. ρ. α. β. α. ν. ....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν, αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... *το ἔργον ἐκείνου.* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ὄχι.* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *ἔθερίζοντο... ἀπὸ τοῦ πλάτους... ἐλμοεῖ... πλάτους... ἀπὸ τοῦ ἐδάφους... ἐλμοεῖ... τοῦ πλάτους...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ... *καλλικίη.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ θερισταὶ... τὰ δάματα... ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... τὰς χεριές...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... *το πᾶν ἐκείνου... χεριές... πιάσματα... χεριές... πιάσματα... χεριές... πιάσματα... χεριές... πιάσματα... χεριές... πιάσματα...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *ἀγκυλῆς... ἀν.ρ.σ. β.λ.δ.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; ... *θερίσαν...*
ἄνδρες... καὶ... γυναῖκες... ἀνὰ... τὸ...
ἰδιό... τὸ... θερίσαν... .....

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσται μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; ... *ἔφερον... εἰς...*
ἐν... ἀριστερᾷ... ἐν... χεῖρ... ἰδιό... ἀν.ρ.σ. β.λ.δ.
ἰδιό... τὸ... ἔφερον... μὲ... ὀνομα... ἰδιό... .....

- 4) "Εἰδίδετε (ἡ δίδεται) προσοχή ὥς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομά-
δος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; ... *τὴν*
τετάρτην καὶ πρὸς εὐκρινεὺς οὐκ ἐπι-
νετο. ἔκκλησις... δευτέρα...
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἡ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ
τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *Μη... γὰρ ἡμεῖς τι*
ἐκείνηται... καὶ... βίβλος... ἐπὶ... ἱερὰ... μελ-
μεται... καὶ... Ἀφύρο... Τὸ... τὸ... ἀρεσκέναι μιν
ὄχ... καὶ... πᾶν... ἂν... ἑρῶν... ἡμεῖς... ἂν... φιλῶν.
- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν,
ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν
τοὺς στάχυς ποὺ μένουں ἀθήριστοι; (Εἷς τινας τόπους θερί-
ζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυραριδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας
στάχυς πλέκουں σταυρόν ἢ ψάθην, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν
εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).
- Περιγράφατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικόν ἢ ἄλλο τι
ἐπίσημον. *Αὐτὸν εὐαγγέλιον ἐκτίθειν τὸ... ἕως...*

Πρὸς τοὺς ἱεροὺς τοὺς πατέρας καὶ ἀδελφούς τοὺς κληρικούς καὶ
καὶ εἰς τοὺς πλῆθος λαοὺς.....

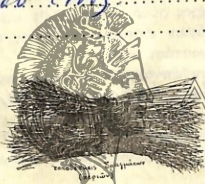
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; τὸ... δέδιμον... τῶν δερισμένων... σταχυῶν... ἐγένετο... ἀμέσως μετὰ τὸν... δερισμόν... τὸν... δερισμόν...

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ... ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἔδενον τοὺς
στάχους τοῦ μετέφερον καὶ τοῦ παρέδιδον
ὡς χεριάδες... τὸ δέσιμον πρὸ τοῦ 1920
καὶ κατόπιν ἐγένετο ἕως τοῦ ἰδίου
ταῖς ἐκείνης ἡλικίας ἀρρετινοποιήσεως
ἐργασίας τινὲς.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δερμάτια συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρι-
σμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ, ὅτι
τὰ δερμάτια τοῦ ἀμπελιῶ καὶ σταυρο-
δάκτυλου εἰς ὠρὸν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἰὺν 1910.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Η... Σ. πορὰ.*
τῶν Πατρίων... γίνεται... τὸν μήνα Ἀπρίλιον.
 .....
 .....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. *Η... Εὐφρασίη... τῶν γεωμήλων... ἀπὸ*
τῶν χωρίων... γίνεται... μὲ... ἄροτρον....
 .....
 .....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλη, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ν.δ.λ... ἔγινετο*
κατὰ... μὲν... ἀπὸ τῶν... ἔγινετο... ἀπὸ τῶν... περὶ
τῶν... εἰς... τὸν... μέχρι... μέχρι... καὶ
κατὰ... μὲν... ἀπὸ τῶν... εἰς... τὸν... Ἀπριλίον.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σαγὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *τῶν... ἀπὸ τῶν... μὲ... δρέπανον....*
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
 .....
 .....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *Μετὰ τὴν... ἐφ' ἑκ-
τα... τὸ... βίβρουν... διὰ... βύρρατον... καὶ...*

ἐπιπολεῖν... ὅ... ῥιζοφυρὰ... τὰν...

*Ἡ ἐνληψὶς αὕτη ἐγένετο εἰς τὸ προλίκιον τοῦ Γεωργίου
Γλήκη ἐπὶ 75 τετρακτύλλων. ἴσιν. ἐν Β2642*

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

*τὰ δερμάτια... φέρεται... εἰς... τὸ...
θεμνωκατέβι... εἰς... περικύβην... ἀλωνιστῶν.*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμνωσοτάσι, θεμνωιά, θεμνωιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν; ὡς παρὰ καθωρισμένον τρόπον τοποθετήσεως; ....

*ὁ χώρος... ὅπου... τοποθετοῦνται... τὰ πρὸς
ἀλωνισμόν... δεμάτια... φέρεται... θεμνωκατέβι...
ὡς τοποθετήσεως... εἰς σωρόν!*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....

*Ὑπῆρχεν... ἀνέκαθεν... ἀλώνι... διὰ τὰν... ἀλωνιστῶν
τῶν δημητριακῶν... ὅ... χωρισμός... τοῦ καρποῦ... ἐγένετο
εἰς... τὸ... ἀλώνι...*

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

*Κατασκευάζετο... ἀλώνι... εἰς... τὸ...
ἔξω... τοῦ... χωρίου...*

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ... ἄλῳνι... ἄλλοτε... ἀνήκει... εἰς... μίαν... οἰκογένειαν

καὶ ἄλλοτε... εἰς... μίαν... οἰκογένειαν... ἀνήκει... εἰς... πολλές... οἰκογενείας... πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του...

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ; ... Τὸ... ἄλῳνισμα

ἀρχεται... ἐκ... 25... τοῦ... καὶ... λήγει... ἐν... 25... τοῦ...

- 7) Εἶδη ἄλῳνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλῳνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὸ... ἄλῳνι... εἶδος... ἄλλο

μὲν... χωματάλωνο... καὶ... ἄλλο... ἐστρωμένον... μὲ
πλάκες...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΕΙΟΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἄλῳνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Τὸ... ἄλῳνι... ἐπισκευάζεται... ἐν...

πρὸ... ἐν... τοῦ... ἄλῳνι... ἐπισκευάζεται... ἐν...

καὶ... τὸ... ἐστρωμένον... μὲ... πλάκες... καὶ... ἐν... τοῦ... ἄλῳνι... ἐπισκευάζεται... ἐν...

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλῳνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... ὥρα...

.....
.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλῳνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

τομοδεκούντα... τὰ θρόνισα... ἐν τῷ... τοῦ... ἡλωνισμῶν
μοφ... διὰ βλαπτικῶν... ἐν... ὅλο... τοῦ... ἡλωνισμῶν
ἵτις... ἐν... διὰ βλαπτικῶν... τοῦ... ἡλωνισμῶν
τῶν περιφερειῶν... ἡλωνισμῶν.

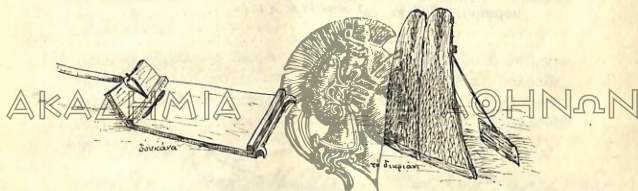
11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νισμοῦ ἑλκυστὸς στυλός, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενός σπηχερός,
στρούλουρας, δουκαῖ, βουκάκη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

τοῦ... ἡλωνισμῶν... τῶν... ἐν τῷ... τοῦ... ἡλωνισμῶν
βλαπτικῶν... ἐν... ὅλο... τοῦ... ἡλωνισμῶν
τέρω... ἐν... ἐν τῷ... τοῦ... ἡλωνισμῶν

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχυῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

— 21 —

δ) 'Από ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ε.Ο.Α. Δ.Π.Ε.Π.*

νῆας. ἄρχεται. τὴν. 8^{ην} καὶ 9^{ην} πρωινὴν...
 καὶ. βυζύξει. μέγρι. τῷ. ἀναμφικτακῷ. ὡς
 ὅτε... καὶ... τελευτῇ. βωαυλῷ. ἴαν. τῷ...
 οὐρανῷ. εἰς. πλάγ. δι. ἐκ. πτετα... ὅτε...
 καὶ. ἄρχεται. τὴν. ἐμφάνειν...

12) Ποια άλλα άλωνιστικά εργαλεία είναι εν χρήση; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ... το δουκράνι ...

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν; . . . *Μ.λ.* . . .

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'έντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

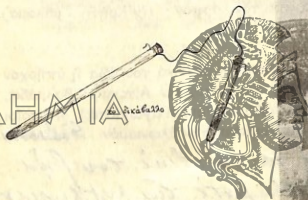
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου·
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). *Π.Ι.Κ.Ι.Τ.Δ.Ι. . . Χρ. ὅτις. Τ.Δ.Ι. . . α.α. -*
ω.ἰ.ν.α. . . Δ.Ι.Ι. . . τ.ῶ. . . Δ.Ι.Ι. . . , φ.ε.β.θ.ι.α. , φ.ε.β.θ.ι.α. . .
ρεβιθί.

κόπανος στρογγυλῆς

ξύλο καμπύλο διὰ τὸ κοπάνημα
 μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; *Μ.ὀ.ν.α. . . Δ.Ι.Ι. . . τ.ῶ. . . φ.ε.β.θ.ι.α. . . Τ.Δ.Ι. . .*
οἰ.κο.γεν.ε.ἰ.α. . .

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησησιν τῶν σταχυῶν; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχυος, παραθέτοντες σχεδιασμοὶ ἢ φωτογραφίας). *Δευ. Σπιντο*
Τοι καί τῃ... εἰς φάβιαν... διὰ... τῶν... ἐκ... ἐκ... ἐκ...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ἀγωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποιὸς τὴν ἐπρομηθευθῇ (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ΣΥΝΕΤΑΡΙΣΤΗΣ... ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΗΣ...
ΕΠΩ. ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

β'. Δίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα; (ἐν

Αἰτωλία: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἄλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Οἱ λεικνέροντες, ὅτι χυμὸς, ὁ τοῦ μα-
βρέκει. Διὰ τὸ λίχμειν. Δείκνεται. Δειῶμα. καὶ τὸ
ἴριχλινον. ποῦ· ἐν ἡρώδῃ. τὸ Δειῶμα. Διὰ τὸ λίχνι-
σθαι. Διὰ τὸ λεικνέειν.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίκνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀγύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Π. ρ. κ. χαχίον

τὸ... λὶ χνιερ... χνιερ... ἀνδρ... ἀνδρ...
ἀνδ... ἀνδ... οὔτε...
τὶ...
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.... τὸ ἀνέμισμα...

φτυάρι... μέ... διυρίαν...
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνέμιζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρες... ἀνδρ... ἀνδρ...
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Κ. ὁ... ἀνδρ... ἀνδρ...
ἀνδρ... ἀνδρ... ἀνδρ...
ἀνδρ... ἀνδρ... ἀνδρ...
ἀνδρ... ἀνδρ... ἀνδρ...
ἀνδρ... ἀνδρ... ἀνδρ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευσις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο . . . . .

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσηματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

H. διελθοῦ τὰς κεραιὰς. ἄλλοι τὴν πρὸς τὴν
παρασπινδαία χονδρὰ τετραγώνια τὴν ἐξέρχουσαν
φύεται τὴν τοῦ ἀφ' αὐτῆς

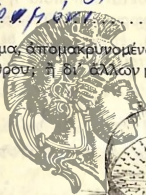
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὥς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

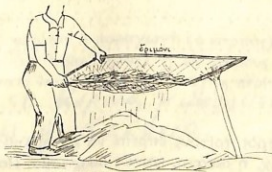
ΑΘΗΝΑΝ

κόσκινο παλίο δερμάτινο

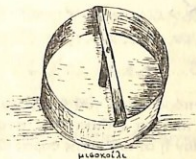
καὶ οὖτος ἡ ἀρνησιότης

νων με ὅπας διαφορῶν μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικᾶς εἰκόνας).....

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνατάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (όνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Το χρονοδιάγραμμα πέντε (5) α.α.δ.α. εφ. ετάσεων είναι

- 3) Που άπεθηκεύετο κατόπιν ή παραγωγή (ό καρπός) υπό του γεωργού·
έντός της οίκίας (εις ποία δοχεία) ή εις άγρούς έντός ειδικών λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερώς εις έκάστην περίπτωσηιν τας σχετι-
κάς συνηθείας) *ο.ο. καρπός χωράφι κενετκι... εις... τι*

Σεντούρες ή Κρόνια

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἄγρον καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Αὐτοκινεῖται εἰς τὸν*
Ἀχρεῶνα ἐν τῇ τῶν Ἀμυλίων

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυνς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὴν ἀλώνισμα

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἡ ἐννοία αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν
π. θεοφίλων ἔτι τῶν 60 ἔτην γυναικὶς λυγρὰ γυναικῶν
ἢ τῶν 60 ἔτην γυναικῶν
 Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀπὸ τῶν π. φωτιῶν τῆς ἀναμμῆς
καὶ τῶν Ἰουνίων. Νυχτεριὰ τῶν ἐλθόντων

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Ἐν τῇ τῶν ἐλθόντων ὥρᾳ καὶ εἰς τὸν ἐλθόντα

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν ; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

Παιδιά καὶ ἡλικιωμένοι.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; * Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

Ὁχι... ἀλλὰ... εἰς τὸν γένον... καὶ... τὰς αἰνίας
...των.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Τρεφεῖται καὶ χοροὶ.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πηδῶνται καὶ χοροὶ γύρω καὶ
τὴν πυράν.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

...ΕΠΙΔΕΙΞΕ ΕΙΡΕΝΗ ΤΟ ΜΑΡΤΙΟΝ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

B. A. 65' 12.11.1969 A. D. 12.11.1969 A. D. 12.11.1969
H. 10.12.1969 2. 10. 10.12.1969-15.1-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ